

Alūksnes muižas Jaunā pils

Jaunā pils Alūksnē ir izcils neogotikas paraugs. Iespējams, ka pils projekta autors ir Rīgas galvenais arhitekts Johans Daniels Felsko (1813–1902). Ievērojams ir Jaunās pils parks, kas atspoguļo parku izveides mākslinieciskās tendences 18. gadsimta beigās un 19. gadsimta otrajā pusē ieviestos jauninājumus. Astonpadsmītā gadsimta beigās parkā izveido divas strūklakas, kā arī uzbūvē akmens solus, venēciešu tiltu ar laternām un laivu piestātņi, Aiola templi un granīta obelīsku īpašnieka Oto Hermaņa fon Fitinghofa piemiņai. Antīkās mākslas triumfu atspoguļo rotondveida paviljons un Fitinghofu dzimtas mauzolejs.

6

Alūksnes Jaunajai pilij, kā jau nosaukums rāda, nav spokiem bagātu tradīciju. Daži muzeja darbinieki tomēr stāsta divainus atgadījumus.

Visvairāk tie attiecas uz tā saucamajām vecajām dieņesta kāpnēm – šaurām betona kāpnēm četros posmos, turklāt elektrības slēdzis ir tikai pie ārdurvīm. Ja kāds muzeja darbinieks aizkavējas ilgāk darbā, viņam jātaustās lejā pa tumsu. Nonākot pie otrā pagrieziņa, parastī kāpējs tiek saķerts aiz mēteļa stūra un pieturēts. Daži gan smejas, ka tikai cilvēki ar netīru sirdsapziņu tiekot biedēti.

Ja kāds drosmīgāks darbinieks paliek pili viens pats pa nakti, tad ap pusnakti dzird smagus soļus pa otrā stāva

7

gaiteni nākam vai arī tādus kā tīrīšanas trokšņus dažās pirmā stāva telpās. Ja telpās uzturas vismaz divatā, neko nedzird.

Bet vispār mūsu pils spociņš ir labsirdīgs. Viņš cenšas pasargāt savu māju, lai te vienmēr paliktu muzejs.

*Alūksnes novadpētniecības un mākslas muzeja direktore
Aija Grīnvalde*

8

Bauskas pils

Livonijas ordeņa cietoksnis un vēlākā Kurzemes hercogu rezidence Bauskā atrodas Mūsas un Mēmeles satekā. Pirmo reizi tā pieminēta 1443. gadā rakstūtā vēstulē. Cietoksnis bijis neregulāra četrstūra būve ar pieciem torņiem. No dolomīta akmeņiem bruģētā pils pagalma vidū atradās aka. Būvējot Kurzemes hercogu rezidenci, dažas ēkas cietokšņa pagalmā nojauc, bet veco aizsargmūri, torņus un vārtu vietu saglabā, iekļaujot tos jaunajā apjomā. Ap pili redzamā zemes nocietinājumu vaļņu sistēma ir izveidota 18. gadsimta sākumā zviedru kara inženieru vadībā. 1973. gadā sāka rezidences daļas atjaunošana.

9

Sreti Bauskas pilsdrupām Mēmeles krastā atrodas mazi uzkalniņi. Ļaudis stāsta, ka katru nakti pulksten divpadsmitos no uzkalniņiem pieceļoties divi vīri un dodoties uz pils tiltu, lai to zāģētu, bet nekad tiltu nevarot pārzāģēt. Šie vīri esot pils tilta sargi. Reiz ienaidnieki esot viņus piedzirdījuši un pa to laiku iebrukuši pili. Par nodevību tilta sargi esot nokauti un apglabāti Mēmeles krastā pretī pilij, kur tagad atrodas mazie uzkalniņi.

10

Otrpus Bauskas pilij esot apglabāts meistars, kas šo pili būvējis. Ļaudis stāsta, ka katru pusnakti varot redzēt, ka tas pieceļoties, uzkāpjot pils tornī un turpinot mūrēt. Pusnaktī varot dzirdēt arī bērnu raudāšanu.

Pēc teicējas Edes Krūmiņas stāstījuma

11